

Niet de scheiding tekent een kind, wel de ruzies: “Belangrijke boodschap voor ouders”

Uitgebreid onderzoek naar impact nieuw samengesteld gezin

04/11/2019 om 03:00 door Sarah Vankersschaever

Wie als kind een slechte relatie had met zijn of haar stiefouder, heeft als volwassene meer kans op zwaar depressieve klachten. Dat blijkt uit nieuw onderzoek naar de langetermijneffecten van opgroeien in een nieuw samengesteld gezin. Opvallend: een goede band met de pluspapa beschermt een kind beter tegen depressie dan de band met de plusmama.

Ze zijn al lang geen uitzondering meer, de kinderen die opgroeien in een nieuw samengesteld gezin. Een op de tien gezinnen is vandaag een puzzel van een biologische en een plusouder, van biologische en stiefkinderen. Dat leerde de gezinsenquête van minister van Welzijn en Gezin Jo Vandeurzen (CD&V) vorig jaar.

Wat al dat scheiden en samenstellen doet met een kind, is minder gekend. Zeker wat de langetermijneffecten betreft, staat het onderzoek nog in de kinderschoenen. Daarom analyseerden sociologen Katya Ivanova (Tilburg University) en Matthijs Kalmijn (Universiteit van Amsterdam) de data van 3.890 Nederlandse jongeren tussen de 25 en 35 jaar

oud, waarbij een ruime helft als vijftienjarige deel uitmaakte van een nieuw samengesteld gezin.

En daaruit bleek een bijzondere link met depressie. Wie als kind een vechtscheiding meemaakte en nadien ook nog eens een moeilijke relatie opbouwde met de nieuwe partner van de ouder(s), heeft twee keer zoveel kans op zwaar depressieve klachten als kinderen wier ouders niet scheidden.

Opvallend: als een kind een goede band heeft met de stiefvader, dan heeft het later minder kans op zware depressie. De plusvader ‘bescherm’ het pluskind dus in zekere zin voor latere psychische problemen. Een goede band met de plusmoeder heeft dat effect niet. Een verklaring daarvoor hebben de onderzoekers nog niet.

Te weinig steun

Het is vooral de aanwezigheid van conflict in het gezin dat het welzijn negatief beïnvloedt. Want kinderen die in hun jeugd een ouder verloren, rapporteerden later niet meer depressie.

In totaal gaf een derde van alle bevroegde jongeren aan dat hun ouders tijdens hun kindertijd veel ruzie maakten. Een derde van de jongeren in een nieuw samengesteld gezin gaf ook aan geregeld tot veel conflict te hebben gehad met zijn of haar stiefvader of -moeder.

“De gevolgen van conflict kunnen veelvoudig zijn”, zegt Ivanova. “Het kan ertoe leiden dat je niet goed met conflict om kunt gaan en later moeilijk volwaardige relaties opbouwt. Of dat je door de vele conflicten weinig steun hebt ervaren van je ouders. Dat kan er allemaal toe bijdragen dat je als volwassene meer kans hebt op depressie. Het is een belangrijke boodschap voor ouders, in elke fase van hun huwelijk, scheiding of leven na de scheiding: niet het scheiden zelf tekent kinderen, wel de mate waarin ze met conflict te maken krijgen. Want wat we ook zien in ons onderzoek: een kind met gescheiden ouders die nog door eenzelfde deur kunnen en dat ook nog eens een goede band heeft met de plusouders, doet het even goed op het vlak van psychisch welzijn als een kind van niet-gescheiden ouders.”

Afwijzing

De Vlaamse Anja Pairoux begeleidt al jaren nieuw samengestelde gezinnen naar minder woelig water. Zij is niet verbaasd dat de nieuwe studie conflictervaringen linkt aan een verhoogde kans op depressie. “Een conflict tussen ouders is een indirecte afwijzing naar het kind toe: het geeft het signaal dat wat het kind voelt, niet belangrijk is. Want *we hebben het te druk met onze eigen gevoelens*. Die ervaring als kind, dat er niet genoeg aandacht was voor jouw behoeften en dat je niet belangrijk genoeg was om naar te luisteren, kan je persoonlijkheid op latere leeftijd vormen. Als je je als kind niet vrij hebt kunnen ontplooiën en niet veilig hebt kunnen hechten, verhoogt de kans op depressie.”